

**ANTWOORD AAN DE MINISTER
OP BASIS VAN DE BEVRAGING**

Algemeen

Om het leezorgkader te kunnen beoordelen **is er te weinig duidelijkheid over de concretisering van dit kader op school- en klasniveau**. Tevens **is er te weinig** duidelijkheid over de toepassingsmodaliteiten, i.c. de regelgeving en de consequenties hiervan. Een **duidelijk zicht op de uitvoeringsbesluiten** naar aanleiding van het decreet is **er vandaag niet en is** dan ook absoluut noodzakelijk.

De combinatie van het begeleiden van individuele leertrajecten met het begeleiden van de totale leerlingengroep zal **in het gewoon onderwijs leiden tot een aanzienlijke taakverzwaring**. Leerkrachten worden geconfronteerd met twee verschillende leertrajecten: één voor de leerlingen met weinig of geen hulpvragen dat gericht is op de eindtermen en één voor de leerlingen met extra-ondersteuning dat gericht is op specifieke ontwikkelingsdoelen. Deze twee trajecten zullen geregeld in conflict komen.

Bovendien blijft het gewoon onderwijs kampen met het cumulerend effect van reeds bestaande zorginspanningen, die nog steeds groeiende zijn. Elementen zoals groepssamenstelling en groepsgrootte zijn dan ook wezenlijke elementen van de draaglast van een school voor gewoon onderwijs. **Teneinde draagkracht te versterken moet die draaglast worden verlaagd**.

De school voor **buitengewoon onderwijs** krijgt, naast haar kernopdracht, **een tweede nieuwe fundamentele opdracht, namelijk het ondersteunen van de scholen voor gewoon onderwijs**. Het is voor een school uit het buitengewoon onderwijs van essentieel belang om een **precieze afgrenzing/afbakening van beide opdrachten** te maken. Zo niet, dan dreigt één van beide opdrachten in verdrukking te komen **of geen van beide opdrachten tot voldoening te leiden**. Leerkrachten uit het buitengewoon onderwijs hebben gekozen om te werken met kinderen met beperkingen. Heel wat van deze leerkrachten hebben wel de expertise maar kunnen (durven) deze niet overbrengen aan volwassenen of kunnen (durven) deze vorm van coaching niet aan.

Een geïntegreerd zorgaanbod vereist **dezelfde omkadering en dezelfde ondersteuning** wanneer een leerling met (een) beperking(en) zich aanbiedt in het buitengewoon of in het gewoon onderwijs. De stelling dat die omkadering en ondersteuning in het gewoon onderwijs maar partieel kan zijn, of beperkt in omvang en in duur, biedt onvoldoende antwoord op het recht van de leerling op een passend en evenwaardig aanbod.

De indeling in clusters beantwoordt niet aan de vraag om de types te herdefiniëren. In cluster III worden de huidige types 2, 4, 6 en 7 ondergebracht en in cluster IV brengt men leerlingen uit het huidige type 3 en ASS en ADHD samen. Het is onrealistisch om al deze leerlingen in eenzelfde omgeving samen te zetten met de bedoeling om samen een ontwikkeling door te maken. In elke regio al deze clusters voorzien leidt dan weer tot versnippering van middelen en expertise.

De inschaling

De school wil, samen met het CLB en de ouders, haar verantwoordelijkheid opnemen inzake de inschaling van de leerlingen. **Toch** blijven **er** nog een aantal cruciale vragen **die voorafgaandelijk een duidelijk antwoord dienen te krijgen**. Wie zal de inschaling doen? Wanneer zal de inschaling gebeuren? Wanneer kan een inschaling worden herzien? Wat is de impact van een beroepscommissie op een gezamenlijke beslissing van school, ouders en het CLB? Wat met de kwaliteit van inschaling?

De onmogelijkheid (voor kleuters T1 en T8), het afremmen of het uitstellen (in het eerste leerjaar) van de inschaling op LZN III in cluster 2 hypothekeert in sterke mate de kansen van leerlingen met beperkingen voor wie een individueel traject toch noodzakelijk blijkt. Leerlingen met leerstoornissen moeten een gelijkwaardige erkenning/inschaling en de daarbij behorende ondersteuning krijgen zoals leerlingen met andere beperkingen.

Leerlingen op leerzorgniveau II, die beperkte hulp nodig hebben, zullen grotendeels in de kou blijven staan.

Zo krijgen leerlingen van onder meer type 1 en type 8 in het buitengewoon onderwijs nu aangepaste hulp en ondersteuning van logo, kiné, ... omdat deze hulp ter plaatse aanwezig is. Het gewoon onderwijs heeft deze voorzieningen niet waardoor er na schooltijd beroep zal moeten gedaan worden op externe hulp in o.a. revalidatiecentra, ... Hierdoor worden ongelijke kansen gecreëerd !

Draagkrachtafweging

Het kunnen invoeren van de draagkracht op LZN III, het schrappen van de verplichting **tot inschrijving** op LZN IV en het inbouwen van scharniermomenten zijn een **onvoldoende** antwoord op de problematiek van het inschrijvingsrecht en het principe "eens ingeschreven, altijd ingeschreven".

Er blijven duidelijk nog vragen betreffende:

- het verfijnen/aanvullen van de elementen voor het invoeren van draagkracht, zoals nu opgenomen in de omzendbrief;
- een decretale verankering van de draagkrachtafweging;
- de betrokkenheid van het schoolteam bij de draagkrachtafweging niet enkel een beslissing is van het schoolbestuur);
- de koppeling van inschaling en scharniermomenten (meer dan nu voorzien).

Professionalisering

Voorliggende voorstellen van professionalisering (VOZO en VOBO) zijn nog ontoereikend. Het voorstel van korte professionaliseringstrajecten moet nog worden uitgewerkt. Er is een uitdrukkelijke vraag naar professionalisering 'in service'. Wat zijn de mogelijkheden voor professionalisering (specifieke opleidingen zoals voor leerlingen met ASS) in het buitengewoon onderwijs? **Het systeem van korte vervangingen is ontoereikend**. Niet alleen zullen er **te weinig vervangers** worden gevonden (arbeidsmarktrapport) maar ook de **toegekende vervangingseenheden zijn ontoereikend** om al deze vormingsinitiatieven mee te dekken.

Gelet op de omvang van de doelgroepen, zijn de budgetten voor professionalisering, zoals nu reeds voorzien, sterk disproportioneel, namelijk 300.000 euro voor de CLB's en 1 miljoen euro voor alle personeelsleden van het gewoon en buitengewoon onderwijs.

Wat is de meerwaarde van drie extra pedagogische studiedagen?

Over de opdracht van de initiële lerarenopleiding met betrekking tot leerzorg wordt niets vermeld.

Leerkrachten uit het buitengewoon onderwijs hebben door de jaren heen heel wat expertise opgebouwd. Door hen uit te sturen naar verschillende scholen en de daarmee gepaard gaande versnippering van hun takenpakket zal hun graad van expertise na verloop van tijd (sterk) verminderen.

De leerkrachten in het gewoon onderwijs missen vaak de expertise om met de verschillende categorieën van leerlingen met beperkingen om te gaan. Dit wordt niet opgelost met cursussen of extra studiedagen. Specialisatie is vaak de beste oplossing en die verkrijg je maar door, naast opleidingen, ook expertise op te bouwen door het permanent werken met bepaalde doelgroepen.

Hoe gaan leerkrachten in het gewoon onderwijs erin slagen om te werken met enerzijds klasgerichte leerlijnen, geënt op de eindtermen, en anderzijds gelijktijdig met individuele handelingsplannen. Hoe gaan zij deze handelingsplannen mee maken, opvolgen, ... in combinatie met hun zorg voor de klasgroep? Dit leidt tot heel wat bijkomende planlast

Overleg

De erkenning van het principe van het structureel overleg in het gewoon onderwijs is positief. De invulling van dit overleg met zes halve dagen per leerling op LZN III en LZN IV binnen het systeem van korte vervangingen is ontoereikend. Gelet op de nood van de school aan overleg met ouders en CLB bij inschaling, overleg met CLB en BO bij het opstellen van een IHP, overleg met ouders, CLB en BO bij het opvolgen van de leerlingen, is zes halve dagen per leerling onvoldoende. Voor de korte vervangingen is onvoldoende personeel beschikbaar. De nood aan structureel ingebouwd overleg is even noodzakelijk op LZN II vanuit de daar aanwezige GON-populatie. Binnen de huidige GON-regeling moet dit overleg gebeuren binnen het pakket (ten koste?) van de individuele ondersteuning.

GOK-correctie

De GOK-correctie is een terechte maatregel voor het buitengewoon onderwijs. Wat de omvang van de aanvulling met 14 FTE betreft, stelt zich de vraag of dit overeenstemt met de nood aan GOK-ondersteuning zoals die vanuit onderzoek is vastgesteld. Hoe zullen die 14 FTE verdeeld worden over het buitengewoon basisonderwijs?

Wetenschappelijk onderzoek en opvolging

Wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van leerzorg op de praktijk en de taakbelasting van het personeel zijn een goede maatregel. De adviserende rol van de VLOR wordt hierbij bevestigd. Dit geldt eveneens voor het installeren van een bijzondere opvolgcommissie, die de invoering opvolgt en de minister adviseert tot bijsturing.

Personeelsomkadering

Er is absoluut een concreet zicht nodig op de personeelsomkadering.

Waar gesteld wordt dat op LZN III het gewoon onderwijs dezelfde omkadering zal krijgen zoals in buitengewoon onderwijs, is helemaal nog niet duidelijk wat hiermee bedoeld wordt. Wel is al de intentie bekend om binnen elke cluster naar eenzelfde coëfficiënt toe te werken. Voor de scholen moet de meest voordelige coëfficiënt gehanteerd worden.

Op LZN II van cluster 3 en 4 en op LZN III en eventueel op LZN IV zal het gewoon onderwijs beroep kunnen doen op personeel van het buitengewoon onderwijs. De rechtspositie en geldelijke positie van het personeel van het buitengewoon onderwijs blijven hierbij behouden. Wat betekent “een beroep kunnen doen op personeel buitengewoon onderwijs” en hoe is dit inpasbaar in de opdracht van de betrokken BO-school?

Als er geen samenwerking met het BO mogelijk is dan mag de school voor gewoon onderwijs de omkadering zelf invullen met een aantal (nieuwe) personeelscategorieën. De criteria om dat te realiseren zijn op zijn minst onduidelijk.

Onder welke rechtspositie vallen deze personeelsleden dan? Waar het gaat om dezelfde personeelscategorieën als in het BO, geldt dan dezelfde of een andere prestatieregeling? Wat in de toekomst met personeelsleden van T1 en T8-scholen?

De personeelsleden uit het BO zullen in het gewoon onderwijs werken onder de huidige GON-regeling. De knelpunten in deze regeling, die de minister in zijn discussienota zelf oplijstte, zoals verplaatsingstijd, duur van begeleiding, prestatieregeling, integratievergoeding zijn hoogdringend en voorafgaand aan een oplossing toe en krijgen aldus in het kader van leerzorg een onvoldoende antwoord.

Financiering

Wat de globale financiering van de clusters op LZN II betreft, wordt vertrokken van de bestaande begeleidingseenheden vanuit het GON die zeer sterk verschillen van cluster tot cluster. Voor cluster 2 is dit 0,5 miljoen euro en voor cluster 3 is dit 12 miljoen euro. Daarbovenop komen bijkomende budgetten, die opnieuw sterk verschillen van cluster tot cluster, namelijk 2 miljoen euro extra voor cluster 2 en 5 miljoen euro extra voor cluster 3. Er worden ernstige vragen gesteld over deze verschillen in grootteorde en de onderliggende bedoeling hiervan.

Zo zullen niet alleen de terugkeer van leerlingen van type 8 uit het buitengewoon naar het gewoon onderwijs, maar ook het afremmen of het vertragen van de inschaling (van type 1 en 8) op LZN III binnen cluster 2 ertoe leiden dat de zorgvragen op LZN II sterk zullen toenemen, maar dat er absoluut onvoldoende middelen zullen zijn.

Ook over de wijze van toekenning van de middelen binnen de clusters op LZN II worden ernstige vragen gesteld. Voor cluster 2 worden op basis van leerlingenaantallen punten toegevoegd aan de puntenenveloppe zorg van de scholengemeenschap. Voor cluster 3 worden individugebonden leerzorgeenheden toegekend aan een BO-school. En voor cluster 4 worden op basis van leerlingen met een GON-attest voor autisme de middelen toegekend aan de scholengemeenschappen (driejaarlijks herzienbaar).

De middelen op LZN III en IV worden bepaald per leerzorgveld (met mogelijkheid van een sokkel en aanvulling) en uitgedrukt in leerzorgeenheden.

Een dergelijk systeem van toekennen van middelen is voor het onderwijsveld ondoorzichtig en onbegrijpbaar.

Wij hebben nog geen enkel zicht op wat de betekenis of het gewicht van de punten en leereenheden zal zijn. Dit is onaanvaardbaar!

Wij blijven ons verzetten tegen het toekennen van een puntenenveloppe aan de scholengemeenschappen voor cluster 2 vanuit de bezorgdheid dat de middelen de betreffende doelgroep leerlingen onvoldoende zullen bereiken. Deze zorg wordt nog versterkt door het feit dat er een enveloppe zal toegekend worden op basis van het (globale) leerlingenaantal van de scholengemeenschap. Wellicht zullen de middelen dan ook verdeeld worden op basis van het leerlingenaantal per school en niet op basis van onderwijsbehoeften van leerlingen, die sterk kunnen verschillen van school tot school.

Het leerlingenvervoer

De problematiek van het leerlingenvervoer, die mee aan de basis lag van de conceptnota leezorg, is niet opgelost en een mogelijke oplossing wordt naar de toekomst verschoven. Wel staat reeds vast dat leerlingen met een beperking, die participeren in het gewoon onderwijs, geen recht hebben op leerlingenvervoer. Ook wat de consequenties hiervan betreft, is het zeer onduidelijk.

Infrastructuur

De meeste scholen voor gewoon onderwijs zijn niet of slechts in beperkte mate aangepast om lln. met beperkingen op te vangen en hen het onderwijs te geven waar ze recht op hebben. Het gaat hier zowel over gebouwen als allerlei hulpmiddelen. Hoe gaat hier een inhaaloperatie gerealiseerd worden? Hoe gaat dit gefinancierd worden?